

Brüsszel, 2017.4.5.
COM(2017) 160 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

Harmadik éves jelentés az egyrészt az Európai Unió és tagállamai, másrészt Közép-Amerika közötti társulás létrehozásáról szóló megállapodás IV. részének végrehajtásáról

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

Harmadik éves jelentés az egyrészről az Európai Unió és tagállamai, másrészről Közép-Amerika közötti társulás létrehozásáról szóló megállapodás IV. részének végrehajtásáról

1. Bevezetés

2016-ban harmadik éve hajtották végre az egyrészről az Európai Unió és tagállamai, másrészről Közép-Amerika közötti társulás létrehozásáról szóló EU–Közép-Amerika társulási megállapodás (a továbbiakban: a megállapodás) kereskedelmi pillérét (IV. részét)¹. Az egyrészről az Európai Unió és tagállamai, másrészről Közép-Amerika közötti társulás létrehozásáról szóló megállapodásban foglalt kétoldalú védzáradék és banánkereskedelmi stabilizációs mechanizmus végrehajtásáról szóló, 2013. január 15-i 20/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet² (a továbbiakban: a rendelet) 13. cikke szerint a Bizottság éves jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak. E jelentés a fenti előírásnak megfelelően készült.

2. ÁLTALÁNOS ÉRTÉKEKELÉS: A KERESKEDELMI FORGALOM ALAKULÁSA

2.1. Módszertan

A megállapodás végrehajtásáról szóló korábbi jelentésekhez használt módszertannal³ összhangban az uniós behozatal a 2016 októberében kinyert Eurostat-adatokon, a Közép-Amerikába irányuló uniós kivitel pedig közép-amerikai statisztikákon alapul. Mivel a dél-amerikai statisztikák dollárban vannak megadva, euróra történő átváltásuk az Eurostat által alkalmazott éves átváltási árfolyam alapján történt⁴.

Természetesen a kereskedelmi forgalom ingadozása számos tényezőnek tudható be, és nem tulajdonítható kizárólag a megállapodás végrehajtása terén elért haladásnak vagy e haladás mértékének.

2.2. A Közép-Amerikával folytatott kereskedelem összforgalmának alakulása (árúk)

A Közép-amerikai Gazdasági Integráció (a továbbiakban: SIECA) titkársága által benyújtott statisztikák alapján egyrészt a közép-amerikai országok és a világ többi része között folytatott kereskedelem 2014 és 2015 között 6 %-kal esett vissza. Másrészt pedig az EU és a világ többi része között folytatott kereskedelem 3,6 %-kal nőtt ugyanebben az időszakban (Eurostat). Ebben a tágabb összefüggésben vizsgálva az EU és Közép-Amerika között folytatott kétoldalú kereskedelem elég ellenállónak bizonyult: A két térség közötti kétoldalú kereskedelmi forgalom csak szerény mértékben (0,7 %-kal) esett vissza, 10,5 milliárd EUR-ra. Az EU kereskedelmi mérlege Közép-Amerikával 162 millió EUR összegű pozitív egyenleget mutatott 2015-ben (azt követően, hogy az előző évben 853 millió EUR-s deficitet mutatott).

¹ HL L 346., 2012.12.15., 3. o.

² HL L 17., 2013.1.19., 13. o.

³ COM (2016)73 final.

⁴ Az EUR/USD átlagos átváltási árfolyam 2013-ban 1,3281, 2014-ben 1,3285, 2015-ben pedig 1,1095 volt.

**Az EU és Közép-Amerika közötti kereskedelmi forgalom és az éves növekedés
(millió EUR –2015)**

Ország	Uniós kivitel ^(*)		Uniós behozatal ^(**)		Teljes kereskedelmi forgalom	
Costa Rica	1 312	23,1 %	2 250	- 40,4 %	3562	-35 %
Guatemala	1 194	22,3 %	865	25 %	2059	23,3 %
Honduras	592	29,1 %	1 015	20,5 %	1606	24 %
Nicaragua	379	54,2 %	326	14,5 %	705	32 %
Panama	1 278	8,2 %	555	26,1 %	1833	13 %
Salvador	603	29,8 %	195	5,5 %	798	23 %
ÖSSZESEN	5358	22 %	5 196	- 16,8 %	10 526	-0,7 %

**A kiviteli adatok a térség egyes országai által benyújtott statisztikákon alapulnak.*

***Behozatalra vonatkozó adatok az Eurostat adatai alapján.*

Forrás: Eurostat és SIECA.

2015-ben a Közép-Amerikába irányuló uniós kivitel összességében 22 %-kal nőtt a regionális közép-amerikai statisztikák szerint, miközben a Közép-Amerikából származó uniós behozatal értéke 16,8 %-kal csökkent. Ugyanakkor a kereskedelmi forgalom az EU és – Costa Rica kivételével – minden egyes közép-amerikai ország között pozitív tendenciát mutatott; Costa Rica esetében a kereskedelmi forgalom 3,77 milliárd EUR-ról 2,25 milliárd EUR-ra esett vissza, mivel az országban működő egyik nagy, irodai és távközlési eszközöket gyártó multinacionális IKT-vállalkozás szinte teljes kivitele megszűnt.

A korábbi komoly IT-alkatrész-exportőrnek számító vállalkozás Délkelet-Ázsiába való áthelyezése egymás után a második évben gyakorolt jelentős negatív hatást az ország EU-ba irányuló kivitelének teljes értékére. Az irodai és távközlési eszközök Costa Ricából az EU-ba irányuló behozatala majdnem 94 %-kal csökkent 2015-ben. Az IT-eszközök teljes kivitele a 2013. évi 2 372 millió EUR-ról 2015-re csupán 147 millió EUR-ra csökkent.

	2013	2014	2015	2013–15 %-os változás
Irodai és távközlési eszközök	2 372	1 925	147	-93,8 %

A Közép-Amerikából származó, Európai Unióba irányuló behozatal megoszlása és éves alakulása (millió EUR-ban)

Forrás: Eurostat és Kereskedelmi Főigazgatóság (DG TRADE)

Összességében a megállapodás végrehajtásának e harmadik évében – és leszámítva a Costa Rica-i IT-alkatrész-kivitel jelentős visszaesését – a régió hat országába irányuló kivitel, illetve az onnan érkező uniós behozatal a 12 lehetséges kivitel/behozatal kombináció közül 8-ban több mint 20 %-kal nőtt. Ez abban is megmutatkozik, hogy a teljes kereskedelmi forgalom több mint 20 %-kal nőtt 6 országból 4-gyel (és több mint 10 %-kal az ötödikkel). Costa Rica 2016-ban még mindig kivételt képez, de ez olyan konkrét és belső okoknak tudható be, amelyek nem valószínű, hogy a következő években is fennállnak majd.

Az EU-ba irányuló közép-amerikai kivitel azonban továbbra is néhány kulcsfontosságú exporttermékre koncentrálódik annak ellenére, hogy a SIECA⁵ szerint az EU-ba kivitt termékek száma 2015-ben 5,3 %-kal nőtt az előző évhez képest. Jelenleg 1 615 terméket exportálnak (a közép-amerikai harmonizált rendszer 6 számjegyű tarifacsoportjai szerint).

2015-ben a következők voltak a legfontosabb behozatali ágazatok Közép-Amerikából (HR-árúosztályok szerint): növényi termékek (51 %); élelmiszer-készítmények; italok és dohány (11,1 %); optikai és fényképszeti műszerek és készülékek (8,1 %). A térségbe irányuló uniós kivitel legfontosabb ágazatai a következők voltak: gépek és berendezések (23,8 %), a vegyipar vagy vele rokon iparok termékei (22,6 %), szállítás céljára szolgáló felszerelések (14,3 %).

A **Közép-Amerikába irányuló uniós kivitel** fő célpiaca 2015-ben Costa Rica volt (25 %), melyet Panama és Guatemala követett (24 % illetve 22 %). A legtöbbet exportált termékek közé 2015-ben a gyógyszerek (az uniós kivitel 11 %-a), a gépjárművek (7 %) és az acélból készült termékek (5 %) tartoztak.

Ezzel egyidejűleg a következő termékek tekintetében rögzítettek jelentős növekedést a 2015. évi közép-amerikai kivitelben⁶:

- Az **optikai és fényképszeti műszerek és készülékek** (HR 90) Unióba irányuló behozatala 46 %-kal, 284,8 millió EUR-ról 417 millió EUR-ra nőtt.
- Az Unióba behozott **orvostechikai eszközök** értéke 32 %-kal nőtt (194 millió EUR-ról 257 millió EUR-ra).
- A **kávé** behozatal értéke 33 %-kal nőtt (702 millió EUR-ról 935 millió EUR-ra). A térségnek sikerült kihevernie a kávérozsdá-epidémia által okozott veszteségeket, amely 2014-ben súlyos csapást mért a közép-amerikai kávétermelésre és -kivitelre.

Guatemala a 2014. évi 691 millió EUR-ról 2015-re 865 millió EUR-ra növelte az EU-ba irányuló kivitelét. A kivitelüket tekintve jelentős növekedést mutató exporttermékek például a következők: az élelmezési célra alkalmas gyümölcs és diófélék (HR 08) kivitelének értéke 70 millió EUR-ra nőtt (több mint 130 %-os növekedés), az érceké (HR 26) 69,2 millió EUR-ra (168 %-os növekedés), az élelmezési célra alkalmas zöldségféléké (HR 07) pedig 50,3 millió EUR-ra (30 %-os növekedés).

⁵ Sistema de Integración Económica de Centroamérica.

⁶ Forrás: Eurostat/ DG Trade.

Nicaragua kereskedelmi forgalma növekedett a legnagyobb mértékben (2015-ben 32 %-kal). Ezt a dinamizmust az országba irányuló uniós kivitel erőteljes (54 %-os) növekedése jellemzi, valamint az uniós behozatalé, amely 14,5 %-os növekedést elérve 285 millió EUR-ról 326,5 millió EUR-ra nőtt. A Nicaraguába irányuló uniós kivitel növekedése különösen nagy mértékű volt az alábbi árucsoportok tekintetében: az elektromos gépek (HR 85) behozatala 141 %-kal 87 millió EUR-ra nőtt, a bélyegek és nyomtatott könyvek (HR 49) behozatala 202 %-os növekedést mutatva 11 millió EUR-t ért el, a gumi (HR 40) behozatala pedig 63 %-kal növekedett. Hasonlóképpen jelentős növekedést mutatott a Nicaraguából érkező behozatal, különösen a következő árucsoportok tekintetében: az élelmezési célra alkalmas gyümölcs és diófélék (HR 08) behozatala 6,5 millió EUR-ra nőtt, a kávéé 94 millió EUR-ra (47 %-os növekedés), valamint az olajos magvaké (HR 12) 25 millió EUR-ról 35 millió EUR-ra (29 %-os növekedés).

A Honduras és az EU közötti kereskedelmi forgalom is jelentős növekedést mutatott. Az uniós kivitel elsősorban a következő árucsoportokban nőtt: elektromos gépek (HR 85) 132 millió EUR-ra (88 %), gyógyszeripari termékek (HR 30) 154 %-kal, valamint vegyipari termékek (HR 38) 98 %-kal. Az EU-ba irányuló teljes kivitel a 2014. évi 841 millió EUR-ról 1,01 milliárd EUR-ra nőtt a következő évben. A hagyományos termékek közül például a következők mutatták a legnagyobb növekedést: kávé (HR 09) 447,3 millió EUR-ról 607,5 millió EUR-ra (36 %), dohány (HR 24) 56 %-kal, valamint az élelmezési célra alkalmas zöldségfélék (HR 07) 11,6 millió EUR-ról 19,3 millió EUR-ra (66 %).⁷

A Panamából az EU-ba irányuló behozatal 27 %-kal nőtt többek között a következő árucsoportok behozatalának növekedése miatt: gumibroncs (HR 4011) 62,4 millió EUR-ra (72 %), állati takarmány (HR 23) 7,6 millió EUR-ra (123 %), vagy a hajóipar jelentős tranzakciói: a hajók és csónakok (HR 89) kereskedelmének forgalma több mint kétszeresére nőtt, 201 millió EUR-ra. A kávé (HR 09) kivitele – ami nem számít Panamából az EU-ba kivitt hagyományos árucikknek – szintén 66 %-kal nőtt.

Az uniós kivitel pozitív változása Costa Rica (23 %) és Salvador (30 %) irányába is jelentős volt. Costa Ricában különösen a következő termékek kereskedelme változott jelentősen: gyógyszeripari termékek (HR 30) 21 %, járművek (HR 87) 79 % és vegyipari termékek (HR 38) 38 %. Salvadorban a mechanikus berendezések (HR 84) 53 %-os, az elektromos gépek (HR 85) 75 %-os, valamint az orvostechnikai eszközök (HR 90) 60 %-os exportnövekedése érdemel külön említést.

2.3. Vámkedvezmények alkalmazása a megállapodás alapján

A megállapodás által nyújtott vámkedvezmény felhasználását a megállapodás keretében lebonyolított kereskedelmi forgalom részarányának megállapítása révén lehet megbecsülni. Ehhez részletes vámkezelési adatokra van szükség. Közép-Amerika arról tájékoztatta az EU-t, hogy az illetékes vámhatóságai által kezelt adatbázisok jelenleg nem alkalmasak vámkedvezmények elemzését lehetővé tevő, részletes statisztikai adatok rendszeres cseréjére, kivéve Costát, amely tudott ilyen adatokat szolgáltatni az EU részére.

⁷ Forrás: Eurostat.

2015-re vonatkozóan a Costa Rica-i statisztikák azt mutatták, hogy az EU teljes Costa Ricába irányuló kivitelének 16,6 %-át a megállapodás által biztosított kedvezményeket igénybe véve bonyolították, és a tarifacsoportok további 13,2 %-át teljes mértékben liberalizálták. A Közép-Amerikából származó uniós behozatal tekintetében e forgalom értékének 53 %-a a megállapodás keretében zajlott.

2.4. A vámkontingensek kihasználása

A megállapodás számos vámkontingens megnyitásáról rendelkezik, amelyek keretében a másik fél a kontingens mennyiségi küszöbértékének erejéig preferenciális tarifális elbánásban részesül. E küszöbérték felett a behozatalra a legnagyobb kedvezményes elbánás (MFN-elbánás) szerinti vámokat alkalmazzák.

A társulási megállapodás **Közép-Amerika számára nyolc olyan termékre nyit vámkontingenst**, amelyek tekintetében a megállapodás hatálybalépése előtt semmiféle preferenciális uniós piacrajutási lehetőséget nem biztosítottak. 2015-ben Közép-Amerika csak két termékkategória (nádcukor és rum) Közép-Amerikából származó termékeire használta fel a rendelkezésre álló kontingenst.

Származás	Termékek	Egység	Vámkontingens-mennyiség	Uniós behozatal	Felhasználási arány
Közép-Amerika	Fokhagyma	tonna	550	0	0 %
	Rizs		22 000	0	0 %
	Szarvasmarhafélék húsa		10 450	0	0 %
	Gomba		275	0	0 %
	Maniókakeményítő		5 000	0	0 %
	Csemegekukorica		1 680	0	0 %
Közép-Amerika Panama nélkül	Cukor	liter tiszta alkohol	159 000	158 993	100 %
	Rum kétliteresnél nagyobb tartályban		7 600	2 187	28,8 %

Az EU által Közép-Amerika számára biztosított vámkontingensek – a kontingensek felhasználása 2015-ben

A vámkontingensek mellett az EU Közép-Amerika számára 118 tarifacsoport esetében a származási szabályoktól való eltérést is lehetővé tette a konkrét vámkontingensek keretén belül. Az alkalmazás második évében (2015) az e kontingenseken belül bonyolított behozatal nagyon alacsony mértékű maradt. A preferenciális elbánásban részesült termékek között szerepelt a tonhalfilé (közép-amerikai kontingens) 18 %-os felhasználási aránnyal, rövidnadrág és alsónadrág Costa Ricából 27 %-kal, melltartó Costa Ricából 100 %-os felhasználási aránnyal, valamint harisnyanadrág Salvadorból 14 %-kal.

Közép-Amerika az **EU számára négy konkrét termék esetében léptetett érvénybe vámkontingenst**. Az uniós exportőrök kihasználták 2015-ben az e kontingensek adta lehetőségeket, habár továbbra is van még tere a növekedésnek, mivel a jelenlegi felhasználási arányok a legjobb esetben is 50 % alatt maradnak.

Termékek	Kontingens (tonna)	Éves növekedés	Mennyiség (tonna)	Felhasználási arány
Pácolt sonka	990	45	260	26 %
Tejpor	1 240	95	148	14 % ⁸
Sajt	2 345	150	1 155	44 % ⁹
Feldolgozott sertéshús:	990	45	51	4,9 %

A Közép-Amerika által az EU számára nyitott vámkontingensek – a kontingensek felhasználása 2015-ben

2.5. A szolgáltatások kereskedelme

A jelentés összeállításakor nem voltak elérhetők a 2015. évre vonatkozó szolgáltatáskereskedelem-adatok (jól ismert a késelem az árukereskedelemre vonatkozó adatokhoz képest), ezért a 2014. évi adatokat vizsgálták. A szolgáltatáskereskedelem összértéke 5,9 milliárd EUR volt (ez 3 %-os csökkenés 2013-hoz képest). 2014-ben is Panama maradt a legnagyobb kereskedelmi partner a szolgáltatások tekintetében (a térséggel bonyolított teljes szolgáltatáskereskedelem 53 %-ával), melyet Costa Rica (21 %) és Guatemala követett (13 %).

Ország	2013			2014			%
	Bevétel	Kiadás	Összesen	Bevétel	Kiadás	Összesen	
Costa Rica	631,3	499,3	1130,6	678,1	563,2	1241,3	10 %
Salvador	224,8	90,1	314,9	231,7	83,4	315,1	0 %
Guatemala	874,9	202,5	1077,4	535,2	225,8	761,0	-29 %
Honduras	195,0	187,4	382,4	160,3	89,6	249,9	-35 %
Nicaragua	204,7	48,7	253,4	153,7	91,1	244,8	-3 %
Panama	1456,4	1580,1	3036,5	1525,4	1644,4	3169,8	4 %
Összesen	3587,1	2608,1	6195,2	3284,4	2697,5	5981,9	-3 %

Szolgáltatáskereskedelem Közép-Amerika és az EU között 2014-ben (millió EUR)

Forrás: Eurostat

Az egyaránt 300 millió EUR alatti kereskedelmi forgalmat bonyolító Honduras és Nicaragua kereskedelmi adatai igen jelentős ingadozást mutattak (százalékos arányban) 2013 és 2014 között: Honduras esetében a kiadási oldal drámaian (-52 %) visszaesett, míg ugyanez Nicaragua esetében szinte megkétszereződött (87 %).

⁸ Átlagos százalék a közép-amerikai országoként rendelkezésre álló adatok alapján.

A nagyobb piacok – Panama, Costa Rica és Guatemala – adatai szerényebb változásokat mutatnak (általában 10 % alatt), ahogy Salvador adatai is.

3. A VÉGREHAJTÁSÉRT FELELŐS SZERVEK TEVÉKENYSÉGE

3.1. A kereskedelem technikai akadályaival foglalkozó albizottság

2016. június 2-án a kereskedelem technikai akadályaival foglalkozó albizottság a következő kérdéseket tekintette át videokonferencia útján:

- Az EU a termékek közép-amerikai piacra jutásával, a hátrányos regisztrációs eljárásokkal, valamint a műszaki harmonizáció belső eljárásaihoz vezető haladás hiányával kapcsolatos kereskedelmi aggályainak adott hangot.
- Az EU konkrét kereskedelmi aggályt fogalmazott meg a Panama által bevezetett (fagylaltra, gyümölcslére és alkoholtartalmú italokra vonatkozó) műszaki előírásokkal kapcsolatban.
- Az EU aggályosnak tartotta a Guatemala által előírt „szabadkereskedelmi tanúsítványokat” is.

Végül az EU felkérte Közép-Amerikát, hogy tegyen további előrelépést az egész térségben érvényesítendő azon műszaki előírások sorának hatékony végrehajtása érdekében, amelyek készen állnak az elfogadásra a megállapodás 305. cikke nyomon követésének biztosítása és a regionális gazdasági integráció előmozdítása érdekében.

3.2. Kereskedelemmel és fenntartható fejlődéssel foglalkozó bizottság

2016. június 14–16-án az EU és Közép-Amerika megtartotta a megállapodás kereskedelemre és fenntartható fejlődésre vonatkozó rendelkezései végrehajtásának ellenőrzésével megbízott intézmények találkozóját (lásd a lenti 4. szakaszt).

3.3. A szellemi tulajdonnal foglalkozó albizottság

2016. június 15-én sor került a szellemi tulajdonnal foglalkozó albizottság harmadik ülésére, melyen különösen a következő kérdéseket tekintették át:

- A szellemitulajdon-jogok, és különösen a földrajzi árujelzők közép-amerikai védelme és érvényesítése, valamint a regisztrációs eljárások észszerűsítési lehetőségeinek tanulmányozása.
- Lehetséges intézkedések a potenciális (lényegében magántulajdonban lévő) technológiai transzfert elősegítő környezet támogatásáról.

A földrajzi árujelzőkkel kapcsolatban aggályainak adott hangot a „Parmigiano Reggiano” és a „Prosciutto di Parma”, valamint a helyi „Parma” védjegy között jelenleg zajló jogvitával, valamint a Honduras által közzétett, állítólagos általános fogalmakat tartalmazó jegyzékkel kapcsolatban, mely utóbbiak közül néhány aggályos lehet a megállapodás által oltalomban részesített uniós árujelzők némelyikével való esetleges konfliktus miatt.

A találkozó lehetőséget biztosított az eszmecserére egy olyan lehetséges munkamegállapodásról, amely révén egyszerűsödne az oltalom alatt álló földrajzi árujelzők jegyzékének frissítése.

3.4. Egészségügyi és növény-egészségügyi albizottság (SPS)

Az albizottság 2016. június 14–15-én tartott harmadik ülésén az EU a következőket emelte ki:

- Annak fontossága, hogy Közép-Amerika hajtsa végre a társulási megállapodásban megállapított eljárásokat annak biztosítása érdekében, hogy a piacrajutási kérelmeket időben és átlátható módon kezeljék, ideértve a létesítmények és ellenőrzések jegyzékeinek jóváhagyását is.
- A nemzetközi szabványokat meghatározó hatóságok által előírt szabványok, iránymutatások és ajánlások betartásának fontossága.
- Annak szükségessége, hogy a szabványoktól eltérő behozatali követelmények esetében a jogszabályok tudományos információkon alapuljanak.
- Annak szükségessége, hogy a közép-amerikai országok folytassák a regionális gazdasági integrációra vonatkozó rendelkezések végrehajtását, ami előmozdítja majd a kereskedelmi kapcsolatokat.

3.5. Vámügyekkel, a kereskedelem könnyítésével és származási szabályokkal foglalkozó albizottság

Az albizottság 2016. június 13–14-i ülésén a következőket vitatták meg:

- Közép-Amerika vonatkozó regionális integrációs kötelezettségvállalásainak teljesítése, valamint
- két magyarázó feljegyzés megszövegezése a származási szabályok területén Közép-Amerika által tapasztalt gyakorlati problémák megoldására.

A Felek arra törekedtek, hogy magyarázó feljegyzések útján megegyezés szülessen a II. melléklet bizonyos szempontjainak közös értelmezéséről az EUR.1 szállítási bizonyítványok kitöltésével, valamint a tévedések vagy kisebb hibák megfelelő kezelésével kapcsolatban.

Ezenkívül a felek megállapodtak arról, hogy a Vámigazgatások Világszervezete harmonizált rendszere nomenklatúrája legfrissebb verziójának (HR 2012) hatálybalépéséig frissítik az osztályozási rendszert. A végleges listát a társulási tanács fogadná el írásbeli eljárás útján.

Végezetül Közép-Amerika kérte, hogy terjesszék ki a Mexikóból és Chiléből származó tonhal kumulálásának lehetőségét. Az EU beleegyezett, hogy megvizsgálja a kérdést az országok közötti szükséges együttműködés meglétének függvényében.

3.6. Az áruk piacra jutásával foglalkozó albizottság

Az albizottság 2016. június 13-i ülésén a Felek áttekintették a korábbi találkozókra vállalt kötelezettségeket, valamint az EU érdekeit érintő kérdéseket vitattak meg, többek között a következőket:

- A sörre vonatkozó jövedéki adórendszer felülvizsgálatára tett Costa Rica-i kötelezettségvállalás.
- Costa Rica azon kötelezettségvállalása, mely szerint (a megállapodásnak megfelelően) 2017. október 1-jétől megszünteti a szeszes italokra alkalmazott diszkriminatív adópolitikát.
- A Nicaragua által az áruk határellenőrzési pontokon történő átvilágításáért felszámított díj.
- Honduras importengedélyezési rendszere a hagymabehozatal vonatkozásában.

Az EU és Közép-Amerika egyetértett abban, hogy a kereskedelempolitikához elengedhetetlen a megbízható, naprakész és részletes statisztikai adatokhoz való hozzáférés, és vállalták, hogy folytatják a statisztikai adatok regionális szintű cseréjét.

3.7. Ad hoc ülés a közbeszerzésekről

A Felek megállapodtak, hogy a közbeszerzésekkel foglalkozó ideiglenes ad hoc technikai munkacsoportot hoznak létre, mely első ízben 2016. június 16-án ült össze. Bár a megállapodás nem hoz létre a témával foglalkozó albizottságot, egyértelművé vált, hogy megfelelő lenne a megállapodás keretein belül foglalkozni a közbeszerzés kérdésével. A Felek információt cseréltek a különböző közép-amerikai országok jogszabályairól, valamint azoknak a megállapodás rendelkezéseivel való összeegyeztethetőségéről. Az EU különösen kiemelte a panamai hatóságok által a közelmúltban bevezetett gyakorlatot, mely felülvizsgálatra szorul a megállapodás fényében. Mivel a közbeszerzésről szóló panamai törvény rendelkezései jelenleg felülvizsgálat alatt állnak, az EU sürgette Panamát, hogy tegye meg a jogszabály szükséges módosításait.

3.8. Társulási bizottság

A társulási bizottság 2016. június 23-án tartotta harmadik ülését, amelyen áttekintette a különböző albizottságok addigi tevékenységét, és más, kereskedelmet érintő kérdéseket is megvitattak.

Az EU rávilágított a kereskedelmi árujelzők teljes mértékű oltalmának fontosságára Közép-Amerikában, és aggályainak adott hangot a közelmúltban Guatemalában és Hondurasban folytatott gyakorlat tekintetében. Ezenkívül az EU újólag figyelmeztetett Közép-Amerika azon kötelezettségvállalására, mely szerint minden tőle telhetőt megtesz a nemzetközi szinten elfogadott standardok végrehajtása érdekében, többek közt a pénzügyi szolgáltatások, a pénzmosás elleni küzdelem, a terrorizmus finanszírozása és az adókijátszás területén. Az EU bemutatta a vállalati adózással kapcsolatos kezdeményezéseit (PAN-EU jegyzék, BEPS) és közös munkára kérte fel Közép-Amerikát ezeken a területeken.

Az EU továbbá sürgette Costa Rica-t, hogy közös nyilatkozatuknak megfelelően vessen véget a sörrel szemben jelenleg alkalmazott adóügyi diszkriminációnak, valamint Panamát, hogy feleljen meg a megállapodás közbeszerzésről szóló fejezetének.

Ami a regionális gazdasági integrációt illeti, Közép-Amerika kifejtette, hogy az EU felé tett kötelezettségvállalások teljesítését Közép-Amerika kereskedelmi miniszterei szigorúan nyomon követik a SIECA keretében tartott COMIECO-üléseken. Az EU újra kiemelte bizonyos műszaki előírások mielőbbi végrehajtásának fontosságát.

Ami a megállapodás Horvátország uniós csatlakozása miatt szükséges módosítását illeti, a Felek elismerték, hogy némi előrelépés ellenére még mindig eltérnek az álláspontok a Horvátország csatlakozását követő kompenzációk értékelési módszere tekintetében. Az EU sürgette Közép-Amerikát, hogy fogadjon el konstruktív megközelítést, figyelembe véve különösen, hogy az EU az összes többi latin-amerikai preferenciális kereskedelmi partnerével mindkét fél meelégedésére lezárta már a vitákat. A felek megegyeztek, hogy folytatják a párbeszédet erről a kérdéssel annak érdekében, hogy a lehető leghamarabb megállapodás szülessen.

4. A KERESKEDELEMMEL ÉS A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSSEL KAPCSOLATOS KÖTELEZETTSÉGEK TELJESÍTÉSE

4.1. Intézményi szempontok

A kereskedelemmel és fenntartható fejlődéssel foglalkozó bizottság harmadik ülését 2016. június 15–16-án tartották Hondurasban.

A Bizottság munkaügyi és környezetvédelmi kérdésekről cserélt információkat, köztük olyan témákról, mint például a szociális párbeszéd, a megkülönböztetésmentesség, a felelős értékláncok, a körforgásos gazdaság és a vadon élő fajok kereskedelme. Az EU felhívta a figyelmet a „A mindenki számára előnyös kereskedelem” című közleményre, melynek értékalapú menetrendje különösen releváns a kereskedelemmel és fenntartható fejlődéssel foglalkozó bizottság számára.

2016. június 17-én ülésezett az EU és Közép-Amerika civil társadalmának képviselőit tömörítő, civil társadalommal folytatott párbeszéd fóruma. Panama kivételével jelen voltak valamennyi közép-amerikai ország, továbbá az EU civil társadalmának képviselői. „Kereskedelmi megállapodások és gyakorlatok a fenntartható fejlődés érdekében” címmel munkaértekezletet tartottak, és a két térség tanácsadó csoportjának tagjai is találkoztak. A civil társadalom képviselői közös nyilatkozatot nyújtottak be a bizottsághoz, mellyel kapcsolatban a bizottság vállalta, hogy egy későbbi időpontban választ ad rá. További információk: <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.events-and-activities-3rd-eu-central-america>.

4.2. A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) egyezményeinek végrehajtása

A kereskedelemmel és fenntartható fejlődéssel foglalkozó bizottság ülésén a Felek jelentést tettek az ILO-egyezmények végrehajtása terén elért eredményeikről és a közelmúlt jogalkotási fejleményeiről. Salvador és Guatemala válaszolt az EU által az ILO egyesülési szabadságról és

a szervezkedési jog védelméről szóló egyezményével kapcsolatban feltett kérdéseire, mely kérdéseket súlyos, illetve rendkívül súlyos és sürgős esetként vitattak meg egy héttel korábban a Nemzetközi Munkaügyi Konferencia keretében.

Megállapították, hogy Salvador és Guatemala esetét 2016 júniusában megvitatta az ILO felügyeleti mechanizmusa. Ennek tárgya az 1987. évi egyesülési szabadságról és a szervezkedési jog védelméről szóló ILO-egyezmény két ország általi végrehajtása volt a munkavállalók képviselőit érintő bántalmazási és emberölési ügyek tekintetében. Az EU továbbra is figyelemmel követi a helyzetet és ösztönzi az ILO-val való együttműködést e tekintetben.

4.3. A multilaterális környezetvédelmi megállapodások végrehajtása

A bizottság ülésén a Felek eszmecserét folytattak környezetvédelmi kérdésekről is, és többek között Costa Rica bemutatta arra vonatkozó stratégiáját, hogy ambiciózus alacsony széndioxid-kibocsátási célkitűzéseit milyen módon használja fel az innováció motorjaként olyan termelő ágazatokban, mint például a kávétermelés vagy az állattenyésztés. Az EU is bemutatta az új fejleményeket, köztük a körforgásos gazdaságról szóló csomagot és a vadon élő fajok kereskedelmével kapcsolatos cselekvési tervet.

A közép-amerikai felek és az EU nyugtázták, hogy a 2016. szeptemberi párizsi CITES-konferencia számos kérdésében együttműködést folytattak: az EU többek közt támogatta Guatemala és három másik CITES-tag arra irányuló javaslatát, hogy szabályozzák valamennyi *Dalbergia* (rózsafa)-faj kereskedelmét.

4.4. Kereskedelem és fenntartható fejlődés: eredményközpontú program kialakítása

Folytatódtak az eredményközpontú program kialakítására irányuló megbeszélések, melyek során néhányan eltérő nézetet képviseltek az ilyen tevékenységek fő fókuszát illetően. A felelős globális értékláncokról szóló rendezvény 2017 elején történő megszervezésére irányuló javaslat általános támogatásnak örvendett.

5. A RENDELET VÉGREAJTÁSA (BANÁNKERESKEDELMI STABILIZÁCIÓS MECHANIZMUS)

A megállapodás preferenciális vámokat biztosít az összes közép-amerikai országból származó, a 0803 00 19 vtsz (friss banán) alá tartozó banánra a megállapodás hatálybalépésétől 2020-ig (melyet egy évenként és országonként lebontott vámcsökkentési táblázat rögzít). E különleges elbánás alapja az a stabilizációs záradék, amely éves küszöbértéket határoz meg a közép-amerikai országokból származó behozatalra az átmeneti időszak során.

Arra az esetre, ha a vámcsökkentés eredményeképpen a banánbehozatal szintje oly mértékben emelkedne, amely komoly kárt okozna az EU banánágazatának vagy azzal fenyegetne, a rendelet megfelelő eljárás elfogadásáról rendelkezik az ágazatot érő súlyos kár elkerülése céljából. A Bizottság folyamatosan figyelemmel kíséri a közép-amerikai országokból származó banánbehozatal alakulását (a rendelet 3. és 13. cikke szerint) annak értékelése céljából, hogy

teljesülnek-e a rendeletben foglalt feltételek ahhoz, hogy védintézkedési vizsgálatot kezdeményezzenek vagy előzetes felügyeleti intézkedéseket vezessenek be.

Míg a Guatemalából származó banánbehozatal 2015-ben 27 %-kal meghaladta a küszöbértéket, a Bizottság nem kezdeményezett védintézkedési vizsgálatot és nem vezetett be előzetes felügyeleti intézkedéseket, és nem is kapott felkérést ezekre. Ezt a behozatalt nem tekintették az EU banánágazatát fenyegető veszélynek. Ugyanakkor a többi közép-amerikai ország nem közelítette meg a stabilizációs mechanizmus szerinti küszöbértékeket. 2015 végén a preferenciális elbánásban részesült, Közép-Amerikából származó teljes importmennyiség csupán a megállapított küszöbmennyiség 65 %-ának felelt meg.

Ország	Felhasznált mennyiség	Küszöbérték	%
GUATEMALA	79 068 834	62 500 000	127
HONDURAS	4 440 601	62 500 000	7
NICARAGUA	8 389 294	12 500 000	67
PANAMA	207 829 771	468 750 000	44
COSTA RICA	927 260 997	1 281 250 000	72
SALVADOR	0	2 500 000	0
ÖSSZESEN	1 226 989 497	1 890 000 000	65

2015. évi banánbehozatal a stabilizációs mechanizmus keretében (kg)

6. KÖVETKEZTETÉS

A megállapodás hatálybalépése után három évvel rendben halad a végrehajtási folyamat, és jól működik a megállapodás alapján létrehozott intézményi keret.

A közép-amerikai kereskedelmi környezet negatív globális trendje ellenére az EU kereskedelmi forgalma Közép-Amerikával meglehetősen dinamikusnak bizonyult. A térség egy jelentős exportőre (IT-alkatrészek) áthelyezésének negatív hatása – 2014-hez hasonlóan – továbbra is érződik, ugyanakkor az EU-ba irányuló többi közép-amerikai kivitel átlagosan 13,8 %-kal nőtt 2015-ben, melyhez jelentősen hozzájárult a kávéipar kivitelének helyreállása – ez utóbbi 34 %-kal nőtt az előző évhez képest. Az EU Közép-Amerikába irányuló kivitele is lépést tartott ezzel a növekedési ütemmel, és 2015 során 22 %-kal nőtt.

E szilárd növekedés ellenére a meglévő vámkedvezmények kihasználtsága továbbra is elég alacsony az EU-ból Közép-Amerikába irányuló kivitel esetében, azonban észrevehetően kedvezőbb az arány a Közép-Amerikából az EU-ba irányuló behozatal tekintetében. Elképzelhető, hogy további kommunikációs erőfeszítésekre lenne szükség az EU-ban, hogy többen megismerjék a megállapodás által az uniós exportőrök számára kínált előnyöket. A Bizottság továbbra is szerepet vállal olyan intézkedések megvalósításában, amelyek révén a gazdasági szereplők jobban megismerhetik a megállapodással életre hívott lehetőségeket. A tagállamok részéről is helyénvaló lenne az ilyen fellépés.

Mivel a vámkontingensek kihasználtsága továbbra is elég alacsony, nyilvánvalóan nyitva állnak még lehetőségek a gazdasági szereplők előtt a kereskedelmi kapcsolatok továbbfejlesztésére.

A banánkereskedelmi stabilizációs mechanizmus tekintetében a Közép-Amerikából származó teljes behozatal általában véve stabil, és bőven a kumulált küszöbérték alatt maradt. Bár a Guatemalából származó banánbehozatal túllépte a küszöbértéket, nem ítélték szükségesnek, hogy mérlegeljék a preferenciális vámtételek bármilyen felfüggesztését, mivel a túllépést nem tekintették olyan mértékűnek, ami destabilizálná az uniós piacot.

A szolgáltatáskereskedelem tekintetében a 2014-es év során a két régió közötti kereskedelmi forgalom csekély mértékben, 5,9 milliárd EUR-ra csökkent. Továbbra is Panama, Costa Rica és Guatemala a legjelentősebb kereskedelmi partnerek ebben a gazdasági térségben. Ugyanakkor a rendelkezésre álló kereskedelmi adatok időtávja még túlzottan korlátozott ahhoz, hogy értékelhető legyen a megállapodás hatása a szolgáltatások kereskedelmének forgalmára.

Az EU számára prioritás, hogy továbbra is fenntartsa és bővítse a Közép-Amerikával kialakított kedvező együttműködést, melynek közös célja a megállapodás valamennyi érintett résztvevő általi korrekt végrehajtása. Ezáltal mindkét térség gazdasági szereplői, fogyasztói és civil társadalma számára teljes mértékben kihasználhatók lesznek a megállapodás kínáta lehetőségei, és ezekre építve tovább erősíthető a kölcsönösen előnyös kapcsolat.

A megállapodás által létrehozott intézmények helyes működése rendkívül fontos a megfelelő végrehajtás szempontjából. Az intézmények biztosítanak fórumot a Felek számára a párbeszédhez és az elfogadható megoldások találásához olyan kérdésekben, mint például a megállapodás különböző címei (pl. kereskedelem és fenntartható fejlődés, közbeszerzés, stb.) szerinti kötelezettségvállalásoknak való megfelelés és piacrajutási kérdések, valamint általában véve segítik a megállapodás végrehajtásával kapcsolatos kihívások strukturált módon történő és közös megállapodás szerinti kezelését.

E tekintetben a legutóbbi erőfeszítések középpontjában a munkaügyi kérdésekben és a környezetvédelmi előírásokkal kapcsolatos együttműködés állt, melyet kiterjesztettek a civil társadalom részvételére, a szociális párbeszédre, a körforgásos gazdaságra és az értékláncokra – mindezt az EU aktuális kereskedelempolitikájával összhangban.¹⁰

A Bizottság továbbra is elkötelezett a Közép-Amerikával a végrehajtási folyamatban való együttműködés, valamint a cégek, polgárok és érdekelt felek által e megállapodás végrehajtásával kapcsolatban felvetett bármilyen aggály megvitatása mellett. A Bizottság az uniós tagállamokat és az Európai Parlamentet egyaránt felkéri arra, hogy továbbra is aktívan járuljanak hozzá e folyamathoz.

¹⁰ Lásd „A mindenki számára előnyös kereskedelem” című szakpolitikai dokumentumot (http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2016/january/tradoc_154145.pdf).